

esse anime q̄ tendit ad quietē securitatēq̄: nō que augeat inquietū laborē. **Q**m̄ exemit animā meā de morte: qui misertus ei⁹ dixit: Venite ad me oēs q̄ laboratis: et ego vos reficiā: tollite iugum meū sup̄ vos: et discite a me: qz̄ mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiē animab⁹ vestris. Iugū em̄ meū suauē est: et sarcina mea leuis est. **M**itis itaqz̄ et hūilis tanqz̄ viā ch̄istū sequēs debet esse anime actio tendētis ad requiē: nō tamē pigra: et desidiosa: vt̄ cursum cōsū: vt̄: sicut scriptū est: In māsuētudine opera tua p̄fice. **A**tenim ne māsuētudo ad segniciē ducere: adiunctum est: opera tua p̄fice. **N**eqz̄ em̄ sicut in ista vita somni req̄es nos reparat ad actionē: sed actio bona p̄ducit ad semp̄ vigilantē quietē. **I**lle aut̄ hec cuncta prestat: cūcta exhibet deus: de quo hic dicitur: **Q**m̄ domin⁹ benefecit mihi: qm̄ exemit animā meā a morte. **O**culos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. **H**ec em̄ i spe completa: erga se cantat: quisquis hui⁹ carnis vinculū intelligit. **V**ere quippe dictum est: **H**umiliatus sum: et saluū me fecit. **S**ed et quia illud ap̄lus verū dicit: qm̄ spe salui facti sumus: et de morte quidē qd̄ exempti sumus: recte dicit iam esse completū: vt̄ mortē intelligamus nō credentiū: de qualibus ait: **M**itte mortuos sepelire mortuos suos: et illud i sup̄iori psalmo: **N**ō mortui laudabūt te domine: neqz̄ omnes q̄ descendūt in infernū: sed nos qui viuim⁹ benedicimus dominū. **E**x hac ergo morte potest recte intelligere hō fidelis: iā exemptā eē animā suā: eo ip̄o q̄ ex infideli fidelis effecta est. **U**nde ip̄e saluator: **Q**ui credit in me inquit: transitū facit a morte ad vitam. **C**etera vō spe completa sunt in eis: qui nōdū ex hac vita emigrauerūt. **N**ūc em̄ cuz̄ lapsus nostros piculosissimos cogitamus: non cessant a lachrymis oculi. **T**ūc aut̄ eximit oculos nostros a lachrymis: quādo et pedes a lapsu: qz̄ tūc null⁹ erit lapsus ambulantiū peduz̄: qm̄ infirme carnis nullū erit lubricū. **N**unc vō q̄uis firma sit vita nostra que ch̄istus est: tamē qz̄ carnē nobis quā iubemur edomare substernim⁹: in ip̄o proz̄sus ope quo eam subditā castigamus: non in ea cadere magnū est: nō autez̄ in ea labi quis potest. **Q**uapropter: qz̄ et in carne sumus: et in carne non sumus. **I**n carne em̄ sumus eo vinculo: qd̄ nōdum solutū est: qd̄ dissolui et eē cum ch̄isto multomagis optimū. **N**ō aut̄

sumus in carne ex eo qd̄ spiritus primitias dedimus deo: si tamē possumus dicere: q̄a p̄uersatio n̄ra i celis ē: tanqz̄ capite placeamus deo: pedibus autē tanqz̄ extremis anime partib⁹ adhuc lubricū sentiamus. **A**udi quēadmodū ad spem p̄tineat: qd̄ ita canitur velut iam sit effectum. **E**xemit inquit oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu: et tamē nō ait: placeo. **S**ed: **P**lacebo i cōspectu domini: in regione viuoz̄. **S**atis ostēdēns ab ea parte nōdum se placere in cōspectu dñi que est i regione mortuoz̄: id est in carne mortali. **Q**ui em̄ in carne sunt: deo placere nō possunt. **U**nde qd̄ sequit̄: et dicit idē ap̄stol⁹: **V**os aut̄ non estis in carne: s̄m̄ id dicit: qd̄ corpus quidē mortuū est p̄pter peccatum: spirit⁹ autē vita est p̄pter iusticiā: s̄m̄ quem placebant dño: quia s̄m̄ ip̄m in carne non erant. **Q**uis autē placeat deo viuo in corpore mortuo. **S**ed quid ait: **S**i autē spirit⁹ eius qui suscitauit **J**esuz̄ ch̄istū a mortuis habitat in vobis: q̄ suscitauit **J**esuz̄ ch̄istū a mortuis viuificauit et mortalia corpa via p̄pter spiritū q̄ habitat i vobis. **T**ūc erim⁹ i regione viuoz̄ ex omi parte: placentes in cōspectu domini: ex nulla ab eo pte p̄egrini. **Q**uid em̄ sumus in corpe p̄egrinamur a domino: et in quātum inde peregrinamur a dño: intantū non sumus in regione viuoz̄. **C**onfidim⁹ autē et bene arbitramur magis p̄egrinari a corpore: et imanere ad dominū. **E**t ideo ambim⁹: siue imanētes: siue p̄egrinantes placentes illi esse. **A**mbim⁹ quidez̄ nūc: qz̄ expectam⁹ adhuc redemptionē corporis nostri. **S**z̄ cū absorpta fuerit mors i victoria: et corruptibile b̄ induerit incorruptionē: et mortale b̄ induerit imortalitatē: tūc null⁹ erit fletus: qz̄ null⁹ lapsus: et null⁹ lapsus: qz̄ nulla corruptio. **E**t ideo iam nō ambim⁹ placere: sed oīno placebim⁹ in cōspectu domini in regione viuoz̄.

ExPLICIT Tractatus de ps̄. CXIII.

INCIPIT Tractatus de ps̄. CXV.

Prefatio.

Notissimū arbitror esse sanctitati vestre quod ait ap̄stolus. **N**on enim ē omnīū fides: et qd̄ maior esse soleat infideliū multitudo nō ignoratis. **Q**uapropter qd̄ dicit: **B**ne quis credidit auditui n̄ro: inter q̄s etiā illi numerant̄: de quib⁹ dicit idē ap̄lus: **Q**ēs sua querūt: non q̄ **J**esu ch̄isti: **Q**uos alio loco dicit: nō ex veritate: s̄ ex occasiōe p̄dicare verbū dei nō castice:

Alia Pa
t nō habet
t dño.

id ē nō ex aīo pure z sincere caritatis. Aliō
em̄ sentiebāt qđ in eoz moribus appareat:
z aliō pdicabāt: vt scđo noīe placerēt homi-
nib⁹. Nam de his iteruz dicit: Neq; em̄ isti
deo fuunt sed suo vētri: quos tamen chri-
stum annūciare pmittit. Quis em̄ ea poti-
us crederēt que ipi faciebāt vt morerētur:
ea tamē predicabāt que si aliī credētes fa-
cerent saluarent. Nō em̄ aliō annūciabāt
preter regulam fidei. eos quippe excludit
ap̄lus dicēs: Si quis vobis annūciauerit
p̄ter id qđ accepitis: anathema sit. Illi nō
christuz annūciāt qui annūciant falsitatē:
q; christus veritas est. Be istis autē dicit qđ
christū anūciēt: s̄ nō caste: id ē non ammo
simplici z puro ex fide sincera qđ p dilectōz
opaf. Terrenis quippe cupiditatib⁹ cōsu-
lentes: regnū celozū annūciabāt habentes
in pectore falsitatē: in lingua veritatē. Sci-
ens itaq; ap̄lus etiā p Judā euāgelizātem
credētes esse liberatos: istos quoq; ita per-
mittit: Siue inq̄t occasione siue v̄itate x̄ps
annūciēt. Veritatez quippe anūciabant:
etiā si non veritate: id est non vero animo.
Isti loquūt qđ nō credūt: z ideo reprobati
sunt: q̄uis sunt v̄tiles eis: Quos instruit do-
min⁹ dicēs: Que dicūt facite: que autē faci-
unt facere nolite: dicunt em̄ z non faciunt.
Unde: nisi q; v̄tilia nō credūt esse qđ dicūt:
Sunt autē aliī qui credūt z nō loquūt qđ
credunt v̄l pigricia vel timore. Nam z ille
suus q̄uis talentuz habuerit: tamen quia
erogare noluit: audit a dño iudice: Serue
neq; z piger. Alio euāgelij loco dictū ē:
qđ multi ex principib⁹ iudeozū credidissent
in eum: sed nō eum cōfitebantur: ne expel-
lerētur de synagogis: sed etiā ipsi resp̄nsi
atq; reprobati sunt. Sequit em̄ euāgelista
dicens: Amauerūt em̄ glām hoīm magis
q̄ dei. Si ergo z illi qui verū quod loquūt
nō credūt: z illi qui verum quod credūt
nō loquūt: merito reprobātur: qđ erit ser-
uus vere dicēd⁹ fidelis: nisi ille cui qđ dicet:
Euge serue bone: quoniā in modico fide-
lis fuisti: supra multa te cōstituam: intra in
gaudiū dñi tui. Talis itaq; seruus: nec an-
teq; credat loquūt: nec cū crediderit tacet.
Vel sic erogat vt ipse non habeat: v̄l quod
habet nō erogādo nō habeat. Sic em̄ di-
ctū ē: Qui habet dabit ei: sic: qđ aut non h̄z
et qđ habz auferet ab eo. Bicat qđ iste bon⁹
seru⁹ cantās: Alleluia. Id est sacrificās
domino sacrificiū laudis a quo auditurus
ē: Intra i gaudiū domini: exultet z dicat:

Expositio psalmi.
Redidi ppter quod locutus sum: Hoc est pfecte credidi. Nō em̄ pfecte credūt: qui qđ credūt lo qui nolūt. Ad ipam em̄ fidem pertinet etiā illd credere qđ dictuz est: Qui me cōfessus fuerit corā hominib⁹: cōfitebor eum coram angelis dei. Et hoc em̄ est appellatus fide lis ille suus: nō tantuz q; accepit: sed quia impendit atq; lucratus est. Ita z hoc loco nō ait: credidi et locutus sum: sed ppter hoc dicit se locutū eē quia credidit. Simul em̄ credidit: z quod premiū loquēdo speraret: et quā penā tacēdo timere deberet. Credi- di inquit p̄f quod locutus sum: Ego autē humiliatus sum nimis: p̄ail⁹ em̄ est multas tribulationes ppter verbum quod fidelit tenebat: fideliter impendebat: z hu- miliat⁹ est nimis: Qđ illi timuerūt qđ ama- uerūt glām hoīm magis q̄ dei. Sed qđ est ego autē: Biceret poti⁹: credidi ppter qđ z locutus sum z humiliatus sum nimis: Cur addidit ego autē: nisi q; bō hūiliari potest ab eis qui veritati cōtradicit: nō ipa v̄itas quā credit z loquit. Unde z ap̄lus cum de catena sua diceret: sed fmo inquit dei non est alligat⁹. Sic z iste: quia ipsa ē vna p̄so- na sanctorū testium: hoc est martyrū dei: credidi inquit ppter qđ locutus sum: Ego autem nō illd qđ credidi: non sermo quem ptuli: sed ego hūiliat⁹ sum nimis. **Ego autē dixi in extasi mea: omnis homo mendax: Extasi in pauore dicit: quē cōminātibus p̄secutorib⁹ z impendētib⁹ passiōibus cruciat⁹ aut mortis hūana infir- mitas patit. Hoc. n. intelligim⁹: quia i isto psalmo vox martyrū apparet. Itaz z alio modo dicit extasis: cum mens non pauo- re alienat: sed aliqua inspiratiōe reuelatio- nis assumit. Ego autem dixi in extasi mea: omnis homo mendax. Cōterritus enim re- spexit infirmitatē suam: et vidit nō de se sibi esse p̄sumendū. Quātum em̄ ad ipsum ho- minē p̄tinet mendax est: sed gratia dei ve- rax effectus est: ne pressuris inimicōzū ce- dens non loqueret qđ crediderat: sed ne- garet: sicut Petro accidit: qm̄ de se p̄sume- rat: z docend⁹ erat de homie nō esse p̄sumē- dū: Et si de hoīe nō debet quisq; p̄sumere: v̄tiq; nec de seipō: q; homo est. Bene ergo iste vidit in pauore suo omnē hominez esse mendacē: q; et illi qđ nullo pauore vanescūt: ne p̄sequētib⁹ cedendo mētiānt: muni- bus dei tales sunt nō v̄tib⁹ suis. Proinde**

Alia lra.
f nō habet.
1 excessu meo.

verissime dictū est: **Q**uis homo mēdax: sed deus verax qui ait: **E**go dixi dñi estis: et filij altissimi omnes. **E**os autē sicut homines moriemini: et sicut vnus ex principib⁹ cades. **C**onsolat hūiles: et implet eos: nō solum fide credēde: sed etiā fiducia p̄dicāde veritatis: si p̄seuerantes subdant deo: nec imitent vñū ex p̄ncipibus diaboli q̄ in veritate non stent et cecidit. **S**i em̄ omnis homo mēdax: intantū nō erunt mēdaces: inquantū nō erunt homines: quoniā dñi erunt et filij altissimi. **H**oc itaq; cōsiderans deuotissimus p̄p̄lus fidelū testium: quomō infirmitatē humanā dei misericordia non relinquat: in cuius infirmitatis pauore dictū ē: **O**mnis homo mendax: quō consolet hūiles: et impleat spiritu fiduciae trepidātes: vt pene mortuo corde reuiuiscant: ne in semetipsis fidentes sint: sed in eo qui suscitāt mortuos: et linguas infantū facit disertas: qui ait: **C**ū autē tradēt vos: nolite cogitare quomō aut qd loquamini. **B**abif em̄ vobis illa hora qd loquamini. **N**ō em̄ vos estis qui loquimur: sed spirit⁹ patris vestri qui loquit in vobis. **H**ec q̄ oīa cōsiderans ille q̄ dixerat: **A**go dixi in pauore meo: omnis bō mendax: et vidēs grā dñi se factū veracem.

Quid retribuā: inquit: dñō p̄ omnib⁹ que retribuit mihi: **N**on ait pro omnib⁹ q̄ tribuit mihi: sed p̄ omnib⁹ q̄ retribuit mihi. **Q**ue igit̄ p̄cesserāt hoīs: vt oīm donoz dei nō attributio: sed retributio vocari possit: **Q**ue p̄cesserant homis nisi peccata: **R**etribuit q̄ deus bona p̄ malis cui homines retribuūt mala p̄ bonis. **H**ec em̄ retribuērūt qui dixerūt: **H**ic ē heres venite occidam⁹ eū. **S**ed querit iste qd retribuatur dñō et nō inuenit: nisi ex eis que ipse dñs retribuit.

Calicē: inquit: salutaris accipia: et nomen domini inuocabo. **H**omo peccato tuo mēdax: dono dei verax. **E**t ideo iam nō homo: quis tibi dedit calicē salutaris: quē accipiens et inuocans nomen domini retribuēs ei p̄ omnib⁹ q̄ retribuit tibi: **Q**uis nisi ille qui ait: **P**otestis bibere calicē quē ego bibiturus suz: **Q**uis tibi dedit imitari passiones suas: nisi q̄ p̄ te passus ē por: **I**deo q; **P**reciosa i conspectu dñi mors sanctorū ei⁹: **E**mit em̄ eam sanguis suo quē prior fudit p̄ salute seruoꝝ: ne p̄ dñi nomine serui fundere dubitarent: qd tamē eozū non dñi vtilitate p̄ficeret. **C**onfiteat itaq; conditionē suam mancipiū: tanto precio compatū et dicat.

Alia fra
† Nota mea do
mino reddā co
ram omni p̄plo
eius.

Q dñe ego seru⁹ tuus: ego seru⁹ tuus et filius ancille tue. **A**rgo et emptus ē et vernacul⁹ est. **A**n cū matre simul ē emptus: **A**n q; vernacul⁹ est p̄pter peccatū fuge sue dep̄datus: et ideo emptus: quia redemptus est: **F**ilius em̄ est ancille fm̄ qd oīs creatura subdita creatori est: et verissimo dñō: verissimū debet famulatū. **Q**uem cū exhibet libera est: hāc accipiens a domino gratiā: vt ei nō necessitate: sed voluntate deseruiat. **E**rgo iste filius ē hierlmi celestis q̄ sursum est: mater omniū nostrū libera. **E**t libera qdē a peccato: s̄ ancilla iusticie. **C**ui⁹ filijs adhuc pegrinātib⁹ dicit: **E**os in libertatē vocati estis: **S**ed rursus eos seruos facit dicens: sed in caritate seruite inuicem. **Q**uib⁹ item dicit: **C**uz serui eratis peccato: liberi eratis a iusticia: **N**ūc vō liberati a peccato facti autē serui deo habetis fructū vestrū in sanctificationē: sinē vō vitā eternā. **D**icat ergo deo seru⁹ iste. **A**dulti se martyres dicunt: multi seruos tuos: q; nomen tuū habent in varijs heresib⁹ et erroribus: sed q; p̄ter ecclesiā tuā sunt: nō sunt filij ancille tue: ego autē seruus tuus et filius ancille tue.

Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo sacrificiū laudis. **N**eq; em̄ inuenio vlla merita mea: qn̄ tu dirupisti vincula me: ideo sacrificiū laudis tibi debeo: **Q**uia et si gliabor q; seru⁹ tu⁹ sim: et fili⁹ ancille tue: nō i me: s̄ in te dñō meo gliabor: qui dirupisti vincula mea: vt a fuga rediens religarer tibi. **N**ota mea domino reddā: **Q**ue vota redditurus es: quas vouisti victimas: que incēsa: q̄ holocausta: **A**n ad illud respicis qn̄ pauloante dixisti: **C**alicē salutaris accipia: et nomē domini inuocabo: et tibi sacrificabo sacrificiū laudis: **E**t reuera quisq; bñ cogitat qd voueat dñō: et que vota reddat: seipm̄ voueat seipm̄ reddat: hoc exigitur: hoc debet. **I**n spectro nūmo dñs dicit: **R**eddate cesari q̄ cesaris s̄: et deo q̄ dei s̄. **I**mago sua reddat cesari: imago sua reddat deo. **S**ed q̄ meminit nō solū seruū se eē dei: s̄ et filiū ancille dei videt vbi reddat vota sua: p̄format⁹ christo per calicē salutarē. **I**n atrijs: inquit: domus domini. **Q**ue domus dei est: hec ancilla dei ē. **E**t que dom⁹ dei: nisi omnis populus eius: **I**deo sequit: **I**n conspectu omnis populi eius: **E**t apertus iam nominat ipsam matrem. **Q**uid est em̄ aliud populus eius: nisi quod sequit: **I**n medio tui hierusalē: **A**unc est em̄

Alia fra
† quia.

Alia fra
† hostia.
† et nomē dñi
inuocabo.

† Scdm̄ al
litterā iste
sicul⁹ subi
sequēti.

Psalmus. CXVI.

quod redditur gratum: si de pace atque in pace reddatur. Qui autem filij huius ancille non sunt: bellum potius quam pacem amauerunt. Ne quis autem existimet atria domus domini: et omnem populum eius iudeos significari: quia ita clausit iste psalmus ut diceret: In medio tui hierusalem: cuius nomine carnales israelite gloriantur. Audi sequentem psalmum: qui quatuor versiculis continetur.

Explicit Tractatus de ps. CXV.

Incipit Tractatus de ps. CXVI.

Expositio psalmi.

Laudate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Hec sunt atria domus domini: ille omnis populus eius: hec vera hierusalem. Audiatur magis illi qui huius civitatis filij esse noluerunt: cum se ab omnium gentium communione pecciderunt. **Omni confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum.**

Hec sunt duo illa: misericordia et veritas: que in centesimo tertio decimo psalmo memorie commendanda commoni. Confirmata est autem super nos misericordia domini: cum eius nomini pro quod liberati sumus inimicorum gentium rabida ora cesserunt: et veritas domini manet in eternum: siue in eis que promittit iustis: siue in eis que minatus est impijs.

Explicit Tractatus de ps. CXVI.

Incipit Tractatus de ps. CXVII.

Prefatio.

Aldium fratres admonentes nos atque hortantes spiritus sanctus: ut sacrificium confessionis offeramus deo. Confessio autem vel laudis eius est: vel peccatorum nostrorum. Et illa quidem confessio qua peccata nostra deo confitemur: omnibus nota est: ita ut hanc solam dici confessionem in scripturis sanctis minus erudita estimet multitudo. Nam ubi hoc verbum lectoris ore sonuerit: continuo strepitus pius pectora tudentium consequitur. Sed debet advertere quomodo dictum sit in alio psalmo: Quoniam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. In voce exultationis et confessionis soni festiuitate celebrantur. Hic enim certe manifestum est voce confessionis et sonum: non ad merorem penitentiae: sed ad leticiam festiuitatis celeberrime pertinere. Aut si de tam manifesto testimonio quisque adhuc dubitat: quid dicitur est ad illud quod in ecclesiastico scriptum est: Benedicite dominum omnia opera ipsius: date nomini ipsius magnificentiam: et confitemini

Psalmus. CXVII.

in laudem ipsius in canticis labiorum et in citharis: et sic dicet in confessione: quoniam omnia opera domini bona nimis. Hic certe nullus vel tardissimus ambigit confessionem in dei laudibus poni: nisi forte tanta est in cuiusque mente pueritas: ut dicere audeat etiam ipsum dominum Iesum christum peccata sua patri esse confessum. Quod si aliquis impius propter nomen confessionis temptaret obijcere: facillime refelleretur ipsa cointerpretatione verborum. Sic enim loquitur: Confiteor inquit tibi pater domine celi et terre: quod abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea paruulis: ita pater quoniam sic placitum fuit coram te. Quis non eum intelligat in laude patris hec dicere: Quis non videat istam confessionem non ad dolorem cordis: sed ad gaudium pertinere: cum etiam precesserit euangelista dicens: In ipsa hora exultavit in spiritu sancto et dixit: confiteor tibi pater: Quapropter carissimi quoniam nullo modo est omnino dubitandum tot congruentibus testimonijs: quorum similia in scripturis per vos ipsos potestis advertere: non tamen in peccatis: sed et in laudibus dei: confessionem diuinis litteris solere nominari. Quid congruentius in hoc psalmo quando Alleluia cantamus: quod est laudate dominum: nos admoneri intelligimus cum audimus:

Expositio psalmi.

Confitemini domino: Quod id ipsum scilicet ut laudemus deum: Non potuit laus dei breuiter explicari quam ut diceretur: Quoniam bonus est: Quid sit gradus ista breuitate non video: cum ita sit proprius deo quod bonus est: ut a quodam compellatus ipse filius dei cum audiret: magister bone: ab eo scilicet quod carnem eius intues et diuinitatis plenitudinem non intelligens: solus hominem arbitrabatur: responderet: quid me interrogas de bono: Nemo bonus nisi unus deus. Quid est aliud dicere: si me bonum vis appellare intellige et deum. Sed quoniam proloquor in pronuntiatione futurorum liberato ab omni labore et captiuitate peregrinationis: et ab omni promixtione iniquorum quod ei pro gratia dei prestatum est: non solum non retribuētis mala pro malis: sed etiam retribuētis bona pro malis: conuentissime adiunctum est. Quoniam in seculum misericordia eius. **D**icat autem dominus israel quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. **D**icat autem domus aaron: quoniam in seculo misericordia eius. **D**icat nunc omnes qui timeant dominum: quoniam in seculo misericordia eius. **Recogno**

Alia fra.
† nūc.
† nō habet.
Alia fra.
† nūc.

Alia fra.
† nō habet.